

Problemen en uitdagingen van Vlaamse diëtisten

Datum: 22/11/2023

Van: Vlaamse Beroepsvereniging van Diëtisten (VBVD)

Onderwerp: Problemen en Aanbevelingen voor de Diëtetieksector in Vlaanderen

Inleiding

Dit memorandum werd opgesteld om de problemen aan te kaarten waarmee de diëtetieksector in Vlaanderen wordt geconfronteerd. We willen de aandacht vestigen op de uitdagingen die diëtisten dagelijks tegenkomen en we hopen dat dit memorandum zal bijdragen aan positieve veranderingen in de sector.

Belang van de diëtist

Een diëtist heeft als missie om een optimale voedingsstatus als basis voor welzijn en kwaliteit van leven na te streven voor iedereen. Diëtisten behandelen cliënten met op maat gemaakt voedings- of dieetadvies, met als doel de lichamelijke gezondheid te bevorderen. De diëtist heeft kennis van voedingsgedrag en kan cliënten begeleiden en motiveren bij het volgen van een dieet. De diëtist is direct toegankelijk, waardoor cliënten er zelfstandig of via een huisarts bij terecht kunnen.

Uit een artikel van het Nieuwsblad blijkt dat in 2017 acht van de tien meest terugbetaalde geneesmiddelen een ongezonde leefstijl corrigeren. Het RIZIV zou voor die geneesmiddelen 1,3 miljard euro terugbetaald hebben.¹ Volgens experts in het artikel zouden enerzijds een mentaliteits- en leefstijlwijziging en anderzijds een grotere nadruk op preventie het gebruik van die geneesmiddelen fors doen dalen en zo ook de kosten die daarbij gepaard gaan verlagen.

Diëtisten zijn de ideale partner om mensen hierin te begeleiden. Diëtisten leveren namelijk effectieve en kostenefficiënte voedingsinterventies om enerzijds de gezondheid te bevorderen en anderzijds de preventie en behandeling van chronische aandoeningen te ondersteunen.²

Het inzetten van een diëtist heeft naast de gezondheidsvoordelen ook financiële voordelen voor de maatschappij. Dat toont een Nederlandse studie uit 2012 aan: "De behandeling van patiënten met overgewicht en daaraan gerelateerde ziekten levert maatschappelijke baten van ruim € 0,4 tot € 1,9 miljard over een periode van vijf jaar. Voor elke € 1,- die wordt besteed aan dieetadvies van deze patiënten krijgt de maatschappij netto € 14,- tot € 63,- terug: € 56,- in gezondheidswinst, € 3,- aan netto besparingen op de totale zorgkosten en € 4,- als productiviteitswinst."³

Tot slot kan geconcludeerd worden dat een ongezonde leefstijl een groot probleem is in onze maatschappij. Diëtisten zijn opgeleid om mensen te begeleiden naar een gezondere leefstijl. Het inzetten van diëtisten zal dan ook voordelig zijn voor onze gezondheid en zal kosten besparen voor de maatschappij.

¹ De Herdt, C. (2017). *Dit zijn de 10 meest terugbetaalde geneesmiddelen in ons land, maar dat zou snel moeten veranderen*. Geraadpleegd op 13/11/2023 via https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20171215_03246088

² EFAD & ESDN Primary Care Statement Paper. *The Role of the Dietitian in Primary Health Care*. (2022). Geraadpleegd op 13/11/2023 via <https://www.efad.org/wp-content/uploads/2023/09/Role-of-the-Dietitian-in-Primary-Health-Care.pdf>

³ Lammers, M. & Kok, L. (2012). *Kosten-batenanalyse diëtetiek*. Geraadpleegd op 6/11/2023 via https://www.seo.nl/wp-content/uploads/2020/04/2012-76_Kosten-baten_analyse_dietetiek.pdf

Problemen in de Diëtetieksector

Ondanks de belangrijke voordelen van het inzetten van diëtisten, kampen diëtisten met een aantal problemen die het werk bemoeilijken.

1. Beperkte terugbetaling bij diëtisten

Dieetadvies wordt slechts in enkele gevallen door het RIZIV (gedeeltelijk) terugbetaald, namelijk bij Diabetes Starttraject en Zorgtraject, bij kinderen en jongeren met overgewicht, bij zorgtraject Chronische nierinsufficiëntie en bij post-Covid-19 zorg.⁴ De terugbetaling in deze gevallen telt slechts voor een beperkt aantal sessies. Deze beperkte terugbetaling belemmert de toegang tot diëtetische zorg voor veel patiënten. De terugbetaling moet worden verbeterd om hoogwaardige diëtetische zorg toegankelijk te maken voor iedereen. Begeleiding in een gezonde leefstijl, gewoonte- en gedragsverandering en het verschaffen van verschillende inzichten kan je moeilijk verkrijgen in slechts een paar sessies. Een frequente opvolging is noodzakelijk voor een goede therapietrouw. Die frequente bezoeken moeten dus ook financieel haalbaar zijn voor iedereen.

2. Te lage honoraria opgelegd door het RIZIV

De huidige honoraria voor diëtisten van sessies die terugbetaald worden door het RIZIV zijn ontoereikend om in een levensonderhoud te voorzien. Het beroep van diëtist is vandaag fundamenteel anders dan het was in 2000, toch is de basis waarop onze verloning wordt berekend niet veranderd. Diëtisten ondervinden financiële druk, wat hun toewijding en kwaliteit van zorg beïnvloedt. Dagelijks moeten zelfstandige diëtisten hun deuren hierdoor sluiten. Het is daarom van essentieel belang dat deze honoraria worden herzien en geïndexeerd om te voorzien in een redelijke, marktconforme compensatie voor diëtisten. Enkel zo zal kwalitatieve diëtetiek conform evidence-based practice behouden kunnen blijven.

3. Onvoldoende nadruk op preventie

Het belang van een gezonde leefstijl en gezond ouder worden groeit in de maatschappij, waarbij een gezonde leefomgeving essentieel is. Diëtetiek, met de diëtist als expert, speelt een cruciale rol in het bevorderen van een gezonde leefstijl. Het huidige systeem voorziet in terugbetalingen voor mensen met bestaande aandoeningen, maar er is te weinig nadruk op preventie voor degenen die risico lopen op deze aandoeningen.

Preventieve maatregelen zijn cruciaal om de volksgezondheid te bevorderen en de kosten van behandeling op de lange termijn te verminderen. Het is belangrijk dat er meer steun komt voor preventieve diëtetische zorg om de gezondheid van de bevolking te bevorderen. Door meer en sneller in te zetten op preventie en mensen daardoor al sneller de weg vinden naar een diëtist, kunnen we vermijden dat een te grote groep leefstijlgerelateerde aandoeningen zoals diabetes type 2 of overgewicht ontwikkelt, beide gekoppeld aan hoge kosten voor onze maatschappij. Bij vermoeden van te veel ongezonde gewoontes en/of ongezond eetgedrag zouden huisartsen sneller de reflex moeten hebben om frequenter naar een diëtist door te sturen. Dit is enkel mogelijk als ook de financiële drempel effectief verlaagd wordt.

⁴ VBVD (2023). Tarieven Revalidatieverstrekingen vanaf 1 januari 2023. Geraadpleegd op 6/11/2023 via <https://www.vbvd.be/kenniscentrum/tarieven-terugbetalingen-en-nomenclatuur/tarieven-revalidatieverstrekingen-riziv>

4. Oneerlijke concurrentie met voedingscoaches

Een diëtist behoort tot de paramedische beroepen en de term 'diëtist' is beschermd. Deze bescherming toont aan dat een diëtist kwalitatief en wetenschappelijk onderbouwd advies geeft. Deze bescherming brengt echter ook een probleem met zich mee, namelijk de oneerlijke concurrentie met voedingscoaches, die minder gereguleerd zijn en geen strikte opleiding en ethische normen hebben. Deze oneerlijke concurrentie kan de kwaliteit van zorg in gevaar brengen en kan leiden tot verwarring bij patiënten die niet altijd het onderscheid kunnen maken tussen gekwalificeerde diëtisten en voedingscoaches.

5. Uitstel uitwerking portfolio in kwaliteitswet

Bij het in werking treden van de kwaliteitswet zal de diëtist via zijn of haar visum moeten kunnen aantonen welke en hoeveel uur permanente vorming gevolgd werd. De uitwerking van de portfolio in de kwaliteitswet werd voorzien voor 1 juli 2022. Deze uitwerking werd helaas uitgesteld en heeft tot nu toe nog niet plaatsgevonden. Dat vormt een probleem voor diëtisten aangezien diëtisten zich met de vernieuwde kwaliteitswet kunnen onderscheiden van zogenaamde voedingscoaches enerzijds en worden aangezet tot levenslang leren anderzijds. Die zaken zouden voordelig zijn voor mensen die een beroep doen op een diëtist aangezien zij dan de garantie hebben dat hun diëtist professioneel is en expertise heeft binnen voeding.

6. Afwezigheid van controleorgaan

Momenteel bestaat er geen formeel controleorgaan voor diëtisten in België. Diëtisten verstrekken onafhankelijk, objectief advies gebaseerd op wetenschap, waardoor ze zich positioneren als betrouwbare zorgverleners. Het gebrek aan een controleorgaan kan resulteren in een gebrek aan uniforme standaarden en kwaliteitscontrole binnen het beroep. Het instellen van een controleorgaan zou niet alleen de professionaliteit onder diëtisten bevorderen, maar ook het vertrouwen van het publiek vergroten.

Aanbevelingen voor verbetering

1. Indexering van lonen

We dringen aan op een automatisch mechanisme voor de indexering van lonen, vergelijkbaar met andere sectoren. Dit zal diëtisten helpen om financieel stabiel te blijven en hoogwaardige zorg te blijven bieden.

2. Benadrukken van preventie

Diëtisten zijn goed gepositioneerd om een rol te spelen in preventie, wat essentieel is voor de volksgezondheid. We vragen om een grotere betrokkenheid bij preventieve maatregelen en een meer proactieve benadering van gezondheid. Dit kan onder andere via interdisciplinaire samenwerking binnen ELZ en via scholen/speelpleinen. Wij staan dan ook als beroepsorganisatie achter het charter dat het Preventieplatform (www.preventieplatform.org) heeft opgesteld en trouwens ook door alle andere grote organisaties werd ondertekend. We moeten dringend meer focussen op een preventieve i.p.v. een curatieve gezondheidszorg. De belangrijke rol en expertise van de diëtist wordt momenteel compleet onderbenut.

3. Uitwerken portfolio kwaliteitswet

Het is van groot belang dat de uitwerking van de portfolio in de kwaliteitswet een prioriteit blijft en dat de nodige stappen worden genomen om dit proces zo spoedig mogelijk te voltooien. Op deze manier kunnen diëtisten de vereiste documentatie aanleveren en de voordelen van de vernieuwde kwaliteitswet realiseren, wat op zijn beurt gunstig is voor wie op zoek is naar professioneel voedingsadvies.

4. Oprichting controleorgaan

Omwille van het huidige gebrek aan een controleorgaan voor diëtisten, pleiten wij voor de oprichting van een Ethische Commissie. Bij deze commissie zouden mensen terecht kunnen met vragen en klachten over diëtisten die niet volgens de ethische norm handelen.

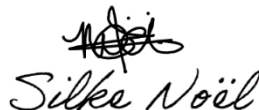
Conclusie

Dit memorandum benadrukt de kritieke problemen waarmee diëtisten in Vlaanderen worden geconfronteerd en biedt aanbevelingen voor mogelijke verbeteringen. We hopen dat dit document zal dienen als een leidraad voor beleidsmakers om de diëtietieksector te versterken en hoogwaardige zorg te waarborgen voor alle patiënten.

Namens het bestuur van de Vlaamse Beroepsvereniging van Diëtisten (VBVD)

Kris Gillis
Co-voorzitter

Silke Noël
Co-voorzitter

Silke Noël

Contactgegevens

info@vbvd.be
02/380 80 98
www.vbvd.be
Leuvensesteenweg 643, bus 6, 1930 Nossegem